

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Subscription per year \$4.00 Telephone: J.1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Товариство "Українських Робітничих Вістей". Передплата на рік \$4.00

Address: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

БОРІТЬБА МАЙНЕРІВ ЗАХІДНОЇ КАНАДИ.

З початком цього місяця почалася нерівна боротьба майнерів Альберти і східної Бритії Колумбії з асоціацією власників вуглевих копалин. Ця остання намагається опанувати платню майнерів (хоче дати по \$1.17 на день менше, чим дотепер), хоч вона вже її настільки понизила після війни, що ледви старчить на прожиток. Це головне й заставило майнерів вийти на страйк.

Майнери Альберти і східної Бритії Колумбії з'організовані в інші, злучені в один дістрикт. Ця дістриктова організація злучена з майнерською організацією цієї Північної Америки ("United Mine Workers of America" і відома, як її 18 дістрикт. (До цієї організації не належать майнери з околиць Едмонтона, яких є около 2,000. Вони мають свою окрему організацію і на страйк не вийшли.) Між цим 18 дістриктом "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" і асоціацією власників копалинь є, звичайно, угода на письмі (контракт), що до платні, годин праці і т. п. Речиння останньої такої угоди скінчилося 31. марта і треба було заключити нову угоду, що й дало власникам копалинь нагоду, як і минулими разами, подати майнерам нижчу платню. Майнери не згодилися і рішили вийти на страйк.

На страйк вийшли всі майнери вісімнадцятого дістрикту (всіх їх там около 10,000) з кріпкою постановою не підчинитися цьому новому додатковому грабунок вуглевих баронів. До того майнери поставили ще від себе деякі домагання, як 1. встановлення системи, після якої кожний новий робітник в майнах мав би бути прийнятий до праці тільки за посвідкою вишнього секретаря і перенешо до заняття мали б мати ті майнери, що доше працюють; 2. усунення шатер і "банк-газів" до шести місяців після підписання контракту; 3. усунення нічної праці; 4. вирівнання деяких нерівностей і піднесення платні в деяких місцевостях, що пересічно вишло б около 70 процент підвижки; 5. заключення контракту на 3 роки, і т. п.

Майнерів — 10,000, і домагання їх скромні і дуже слушні. Властителям копалинь — маленька горстка, а замагання їхні — жорстокій грабунок, диктований жадобою зиску. Здавалося б, отже, що майнери повинні б віднести легку побіду. А проте майнери, навчені гірким досвідом, готувалися до затяжної боротьби, яка може потривати і до сідуночої зими. Боротьба тут нерівна і відношення сил в ній не є корисне для майнерів. Це звучить дивно, в виду вище наведених фактів, однак воно так і є не тільки майнерам, але й всім робітникам взагалі варто застановитися над цим, чому воно так, а не иначе.

Хоч майнерів так багато, а власників копалинь так мало, то все таки сила на стороні цих останніх. Перше все, властителям копалинь виступають до боротьби проти робітників не самі; за ними стоить провінційна й домініанна правительська влада, суди й поліція, забезпечуючі їх закони, а коли потрібно їм, зовні військові, преса і церква; за ними, врешті, всі сили з'організовані і об'єднані капіталістична класа. Мало того, їм на підмогу підуть самі такі деякі урядники майнерської організації, що вже не раз і не в одному дістрикті зраджували інтереси майнерів. По друге, вони сильні економічно і можуть вистояти в боротьбі довше, чим майнери. А майнери?.. Вони можуть числитися тільки на власні сили-і-засоби. Одинокі помічч ззовні вони можуть сподіватися від прочих організованих робітників. На жаль, їхні організації самі тепер слабкі, не об'єднані, безпорадні і від них великої помочі майнери не дістануть.

Вуглеві барони розуміють прекрасно це положення і тому виступають бундючно та не хотять багато говорити з представниками майнерської організації. Треба також, щоб це положення ясно бачили і самі майнери, бо тільки тоді й зможуть вони зарадити йому, як найкраще це буде для них можливо.

Майнерам 18. дістрикту не можна легковажити свого противника і перенювати свої сили. Їм треба всю свою увагу звернути на скріплення своєї організації в дістрикті і держати кожного її члена під строю дисципліною. Треба пильно слідувати за дістриктовими юніонними урядниками і строго їх контролювати. Бо такі урядники, як Шерман, дістриктовий президент, що перед самим страйком, разом з Крістофером, інтригував проти Робітничої Партії Канади, а тим ширив роздор серед організованих майнерів, а також дуже залишався до Луїса, типічного капіталістичного наганяча в трейд-юніонних організаціях Америки, чейже не заслугою на повне довіря. Можна бути певним, що без належної контролі, такі урядники на приказ Луїса зрадять страйкуючих майнерів.

Страйкуючим майнерам треба зразу-ж відкликатися до всіх організованих робітників Канади за моральною а то й фінансовою поміччю. Не треба жалити крайньої хвилі. Моральна піддержка потрібна завжди, а фінансова може дуже скоро буде потрібна, бо ще не відомо, чи Луїс не знайде причини на те, щоб не дати страйковому фонду з центральної каси майнерської організації. Потрібно цього також і тому, щоб організовані робітники вчилися допомагати собі так, як помагають собі капіталісти; щоб вчилися того, що боротьба одної частини робітничої класи проти капіталістів, є боротьбою важкою для цілої робітничої класи, отже є боротьбою всіх робітників. Свідомість цього факту, авторное солідарність робітничої класи, так дуже потрібна для забезпечення її побіди над капіталізмом.

Великої помочі, як ми вже згадували, страйкуючі майнери не можуть надіятися, але і тої невеликої не дістануть, коли будуть мовчати, бо серед робітників Канади, особливо тепер, панує якась тупа апатія і індеферентність. Отже треба їх розбудувати, так як це робили майнери 24-го дістрикту, що послали т.т. МекЛаклена і Вен від Атлантику до Тихого океану, для устроювання мітингу по цілій Канаді.

Боротьба майнерів 18-го дістрикту, це в суті боротьба не тільки проти одної групи капіталістів, а проти всіх соціальних і політичних чинників капіталістичної класи, що стоять за цю групу, це одна із фаз класової боротьби. Вона, звичайно, може вийти далеко поза межі спірних питань. Тому треба, щоб вона цікавилася і допомагала в ній страйкуючим майнерам всі організовані робітники, бо, не зважаючи на її вислід,

з ній вони можуть багато навчитися, що стане для них корисним на майбутнє.

Оці свої уваги пишемо не тому, щоб сіяти серед страйкуючих майнерів зневіру, а тому, щоб звернути їхню увагу на серйозність положення, в якому вони знаходяться. В 18-му дістрикті є поважне число українських майнерів. В деяких майнерських місцевостях є їх до 60—70 процент і вони разом з іншими страйкуючими майнерами, повинні дбати про те, щоб забезпечити страйковий успіх. Між ними є поважне число членів наших організацій і на них, як на свідомих робітників, паде обов'язок працювати в кюнях і бути на сторожі інтересів страйкуючих майнерів. Особливо-ж члени Робітничої Партії Канади, яка взяла на себе задачу допомагати робітникам і давати їм провід в кожній боротьбі проти капіталістичної класи, повинні в цій страйку сповнити свій обов'язок.

Кожний класово свідомий робітник в цій дістрикті повинен допомагати страйкуючим майнерам у їхній боротьбі та вчити їх, що таке класова боротьба, бо в таких боротьбах організується та загартовуються наші пролетарські сили й підготовляються до остаточного поразуку з буржуазією і повалення капіталістичного ладу.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ПРАЦЯ І КООПЕРАЦІЯ, ТА УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ.

Начнемо з самого початку: в першу чергу зачепимо українську культурно-освітню еміграцію. Гадючий елемент, що тутиться по всьох Європах та в Америці, — сичить... Вони всі хотіли б, щоб просвіта справа на Україні була в найгіршому стані. А хто чою бажав, то він, звичайно й удає, що справа так і мається. Тільки так!

Останніми місяцями наша еміграція багато пише про українізацію. Більшість із них заперяють, що це все — банька з мила. Коли воно так, то пощо й папір лсувати? І дурники ж оті емігрантські писки, коли вони пишуть папір — баньками!

Ось скрентонська "Народна Воля" ч. 2 від 3. січня містить "власну кореспонденцію з Європи" (власиво з Праги, від так званого "Українського Громадського Комітету") Гр. Нація, під назвою — "Українізація". Величина це — стаття! Велика й разом із тим — дурна. Гр. Нація зупевляє американських робітників, що українського на Україні нема нічого, й поруч із тим пише, що навіть чужо-національний нам елемент проймається культурою — місцевою, українською. Ось вам уривок зі згаданого статті:

"Влада оповістила українізацію не для задоволення потреб українського народу, а для зміцнення сил своїх агентів, що б дати їм в руки нову зброю — українську мову".

Що тутечка не гарного? Кожу в першу чергу навчати української мови, як це ти, що нею не володіють гаразд? А де ж тих, хто знає українську мову, вчити тієї мови не треба.

Урядовець, що володіє добре українською мовою, хоч би й не Українець, почувати себе серед того народу, як у рідному оточенні. Ось того саме, щоб урядовці в Польщі (котрі працюють в Галичині чи в Волині), щоб вони, знавши українську мову, та звертали на ній до людности, — того саме й добувають українські посли в польському парламенті!.. Значить Гр. Нація бреше, що українізація не для задоволення українського народу. Коли б української мови в Польщі не мали задоволення від пошанування рідної мови, — то б вони не давали своїм послам наказів, аби вони захищали та обстоювали права на українську мову. Далі Гр. Нація (а він є заступником голови Українського Громадського Комітету в Празі, тобто права рука самого Шаповала з "Нової України") ще й так виваляється:

"Українізація є наслідок боротьби народу на Україні та його еміграції..." (Пачеряння наше. М. Л.)

Що це є наслідок боротьби народу — воно так. Нарід вина панів, забрав усю землю в панів, монастирів і церков, — і творить культурне життя. Що ж торкається заслуг еміграції, то тут хвалює, Гр. Нація, величм забрехався. Адже живе він в Празі (а звідти до Галичини та взагалі до західно-українських земель багато ближче, ані ж до Радянської України), проте чомусь Гр. Нація та інша еміграційна братія не

Стільки гуманности та надмірної любови до всіх покритих в них у тому віршові товаришів Ганни Жежко? Яка тут незлосма віра.

Нашу ж еміграцію, "спасителя" із "Нової України" та скрентонської "Народної Волі", всіх отих: Гр. Нація, Шапо-

вала, та дрібнішу зграю наймитів панських, отта близькість воскресення — їх дякає. Наймитам хочеться, щоб скрізь на Україні запанували такі самі порядки, як і у Польщі. А що воно так, то докажем тому: гадюче сичіння на лад-порядок на Радянській Україні (у всіх грубих книжках "Нова Україна"), при замочуванні про лекаю під Польщею.

Можє скажете — Гр. Нація із Шаповалом не знають гаразд нашого меду в Польщі?.. Та ні!.. Ще в 1922 році (заздалегідь до виборів у польський сейм) заступник голови шаповалівського комітету в Празі, робив подорож до Волині — очевидно за дозволу польської дефензи — в цілях організації політичного життя нашого в Польщі. Але тоді — я і мої товариші не схотіли про політичні справи й балакати з Гр. Нацією. Свідком того, як Гр. Нація, гасачи "незаконно" по Волині, сидувалася ще й Волиняків затинти до свого табору, — можє вказати на Андрія Пізнякевича, що зараз є студентом чеської політехніки в Празі. Щоби розшифрувати замання Гр. Нація — його ганебних замів на Волині, можєб вказати ще деяких осіб, котрі були тоді присутніми при нашій розмові з "візитатором" від Шаповала. Та щоби не насилати на тих людей польську дефензу, не приходиться цього робити.

Що Шаповал, Гр. Нація та інші панські люкаї провадять таку ганебну політику, не приходиться дивуватись. На те вони й наймити від політики!

Однак диво велике, що робітничі товариші — ніби підтримують подібну політику. Адже ті статті Гр. Нація містяться в робітничій газеті "Народна Воля"... Як можєт робітничий цьому потурати? Для відповіді на питання: де краще нам? У Польщі чи Радянській Україні? нехай лише кожний читає "Народної Воли" уявить собі таке:

На Радянській Україні панів нема. Вся земля у селян. Припустім, що вся навіть інтелігенція на Україні самі Москвалі. (Навіть я, змосковщивець!) І тут тую інтелігентну радянську владу українцє на збитки для українських селян. А селян не треба українувати, бо вони й так знають мову рідну.

Польська поліція провадить ладі поповнення на українські інституції. У Львові опечатано помешкання "Медичної Громади" та перевезено масові труси серед студента не тільки у Львові, але по всій Галичині. Арештованих звозять до Львова й розміщують по в'язницях. Зроблено труси в "Сільському Господарі" та редакції "Громадського Голосу".

За останній час вигадано новий спосіб піднесення гідности польської "державности": штрафування уніятських попис за видачу метрик українською мовою. Після 22-го жовтня кару за такі метрики постановою ради міністрів підвищено в 10 раз, 17-го грудня ще в 50 раз, що складає два мільйони марок. Чорносотенне "Слово Польське" вважає таку кару за малу й вимагає штрафу в 100 мільйонів марок. Ото буде "гонор"!

Разом з цим польський уряд намагається позбутися небажаних в "Речі Посполитій" шляхом постачання Франції страйколомів споміж мало-свідомого селянства, та робітництва, обіцяючи через державне посередництво бюро праці "гарні заробітки".

В той же час "Українське Слово", — "міщанський політично-економічний часопис", як воно само себе рекомендує, містить замітку про те, як "готувати" форшмак з оселедців, "пісню підливаю", "мішанину з мясом" та інші речі, потрібні для зміцнення державних почувань галицьких інтелігентів.

В Польщі навпаки: там панів є. Землі селянам не дають. Свідоміші селяне, робітники й інтелігенція там у тюрмах, а на волі лише заїзі Польки й української мови вони й знати не хочуть. Навіть приватного негалежного університету не терплять! Та й жадної українізації (чи не для добра це українського народу?) не переводять.

Економічну діяльність кооперативів помину, щоб не збільшувати статті. Зазначу, що кооператив на Україні є головний нерв культурного життя. Кожний кооператив передплачує газету, має бібліотеку. Там збираються люди не тільки для задоволення господарських потреб чи й для обмірковування економічних питань, — але також і для самоосвіти, для поширення світогляду свого.

Кооперативи (вони тут організовані у стрійну систему Союзів) утримують на свої кошти — не тільки ніші початкові школи, але середні й навіть вищі. Тепер ви не зустрінете на Україні вищої школи, де б кооперативи не мали й своїх стипендіантів. Навіть у Москві (напр. у Сільсько-Господарській Академії) наші юнаки вчаться там на стипендії українських кооператив, чи їх союзів.

Тоді, коли на заході жінка — безправна, на Україні жінки являються самими активними ірацьовниками. І то не тільки у великих центрах, але й по селлах. В них у кооператив жінка в інших місцевостях перебирає навіть домінуючий вплив на громадські справи.

Звичайно, ще є дефекти. Наприклад сільсько-господарська кооператив ще не прибрала цілком у свої руки промисловість, що тісно сполучена з сільським господарством. Ще радянський лад доводить в багатьох випадках підтримувати кооперативний рух.

Та недалекий час, коли кооператив на Україні набере потужної сили. Вона служитиме взірцем і для безодельних цілого світа. Тепер за приклад беруть кооператив Данії, то як же виглядатиме Україна, де й сонечко сміється грає, де й нарід без панів отих себе господарем почуває.

Марко Луцькевич. Харків, злотий 1924.

Безпечила їх землею, тоді коли місцева українська селянство терпить величезний земельний голод. Всі військові колоністи добре озброєні і творять нещаче другу форму жандармських станцій. Мають вони "беретти ладу, переводити в життєприкази влади" і бути розсадниками польонізаційної політики. Цим військовим колоністам заборонено виходити в родинні зв'язки з місцевим не польським населенням.

Ці колоністи доставляють рівночасно матеріал на керування самоврядування старостів, секретарів громадських, голов волосних управ. При їх допомозі влада переводить на "кресах" свою польонізаційну політику.

Цікаво, що в цій колонізаційній і польонізаційній політиці йдуть рука об руку всі польські партії, починаючи з крайньої прапольської Хієно-Піасту і кінаючи П.П.С. Про цю колонізаційну політику провідник П.П.С. Голуцько в "Робітнику" писав ось що: "Величезні простори землі аж по Пінські болота і ліси Білорусі відерто московському наладникові. Це терен, на яким відійний польський народ, нічим не зв'язаний, мусить заклати власну державність". А при годосованні в польському союмі над 50 мільйонним кредитом на польську колонізацію представник П.П.С. іменем свого клубу голосував за цим ганебним кредитом.

Примують українських селян оплачувати видання польської газети.

"Наше Життя" подає, що на Підляз польської влади видають газету "Земля Влодавська" на польській мові. Метою цієї газети є польонізувати місцеве українське населення, та настроювати його прихильно до польської держави. Місцеве населення цієї газети не хоче читати, але платити за неї мусить, бо на всі громади накладено податок для підтримання цієї польської газети. Цей податок лягає великим тягарем на місцеве населення.

Недавно село Собібори на сході вивесло ухвалу, що воно не дасть ні копійки на цю газету, та й внесло протест проти такого опадкування, говорячи, що, коли польській владі потрібно польської газети то хай вона сама платить, бо населенню такої газети не потрібно. За це польські влади арештували низку селян з Собіборів "за ширення протидержавної агітації".

Відомин смерті Ольги Бесарабової.

Факт трагічної смерті Ольги Бесарабової відбився голосним відгомном у всій радянській пресі.

В укр. радянських часописах задрюковано цілі шпальти, де пишеться широко про останні події в Галичині, при чому звернено велику увагу на стан українського шкільництва взагалі, а українського університету у Львові з'окрема.

В багато місцевостях вивесно протестуючі резолюції.

Розправа проти учасників краківських погромів.

Польський майор Вернацкі, капітан Обеззіньскі, поруч. Новаковекі — Іварекі — мають стати перед судом за пелестереґірація принисів військового правильника в часі кровавих подій на вулицях Кракова дня 6. листопада м. р. Розправу задумують визначити на май в тій цілі, щоби весті її одночасно з розправою проти цивільних осіб арештованих з приводу краківських ексцесів.

НЕ БУДУТЬ ДОРУЧУВАТИ ПОЧТИ.

РИГА, 2. квітня. — Від радянського поштового уряду отримано тут повідомлення, що від 1. мая всі поштові висилки до Ленінграду мусять бути адресовані: Ленінград, Посилки адресовані до Петрограду не будуть доручені.

ПІД ПЯТОЮ ПОЛЬСЬКОЇ ШЛЯХТИ.

Переслідувачі й "переслідувані".

Польська поліція провадить ладі поповнення на українські інституції.

У Львові опечатано помешкання "Медичної Громади" та перевезено масові труси серед студента не тільки у Львові, але по всій Галичині. Арештованих звозять до Львова й розміщують по в'язницях. Зроблено труси в "Сільському Господарі" та редакції "Громадського Голосу".

За останній час вигадано новий спосіб піднесення гідности польської "державности": штрафування уніятських попис за видачу метрик українською мовою. Після 22-го жовтня кару за такі метрики постановою ради міністрів підвищено в 10 раз, 17-го грудня ще в 50 раз, що складає два мільйони марок. Чорносотенне "Слово Польське" вважає таку кару за малу й вимагає штрафу в 100 мільйонів марок. Ото буде "гонор"!

Разом з цим польський уряд намагається позбутися небажаних в "Речі Посполитій" шляхом постачання Франції страйколомів споміж мало-свідомого селянства, та робітництва, обіцяючи через державне посередництво бюро праці "гарні заробітки".

В той же час "Українське Слово", — "міщанський політично-економічний часопис", як воно само себе рекомендує, містить замітку про те, як "готувати" форшмак з оселедців, "пісню підливаю", "мішанину з мясом" та інші речі, потрібні для зміцнення державних почувань галицьких інтелігентів.

Боротьба з українською кооперацією.

Зі Львова пишуть, що польська влада, зруйнувавши українські культурні інституції, приступила до нищення української кооперативної організації. Почали з кооперативного т-ва "Дністер", що крім кредитування сільського господарства займається також забезпеченням від вогню сільського господарства. Т-во відоме серед селян і майже всі селяне Західної України, головно Галичини, аскурують в ньому своє господарство.

Польським властям дуже не до вподоби це товариство і вони стараються його всіма способами знищити.

Агенти "Польської дирекції забезпечень" в товаристві жандармів являються на селлах, силою стягають з селян аскуруційні взноси до польського т-ва забезпечень, не зважаючи на те, що селяне свої оселі зааскурували вже в "Дністрі". В селлах, що не хотять аскурувати своїх помешкань в польським аскуруційним товаристві забирають одж, скот і всяке рухоме майно.

8.000 польських військових колоній на українських землях.

"Діло" подає, що недавно в Варшаві відбувся зїзд товариства опіки над "кресами". На цьому зібранні прочитав лекцію майор Лехницький про польську військову колонізацію на "кресах". Лехницький говорить, що за останні три роки на "кресах", а головю в Галичині і на Волині закладено 8.000 польських військових колоній. Кожна колонія має до 20 господарств.

Цим колоністам держава побудувала гарні будинки і о-